

SECTIO I.

DE CVRATIONE MOR-
BORVM IN GENERE.1. *Quæ est quinta Artis Medica pars?*

QUINTA & postrema artis medicæ pars, quam Græci *ἰατρικὴ τέχνη*, id est, Medicatricem vocant, ea est quæ medendi optimam & legitimam rationem, id est morborum ac symptomatum, causarumque morbificarum per convenientia remedia sublationem & sanitatis labefactatæ restorationem præscribit ac docet. Quæ præclarissima artis pars, finis est totius artis. Propter hanc enim solum expeditur ars medica.

2. *Curatio seu Medicatio quid est?*

ἰατρικὴ τέχνη. Curatio seu Medicatio est recta atque conveniens remediorum in profligandis morbis usurpatio. Eorum autem recta usurpatio est, cum recta ratione, idonea quantitate, & legitimo modo corpori adhibentur.

3. *Qualia debent esse Morborum remedia?*

Remedia omnia ea dicuntur quæcunque morbum sive affectum corporis præternaturalem depellunt. Morbus autem omnis contrariis profligandus est. Contraria enim sunt Morborum remedia.

Næ-

Nugatur igitur Philippus Bombastus, qui se Theophrastum Paracelsum appellat, & ut totius philosophiæ principia, ita & hoc certissimum *axioma* Medicum evertere conatur, & non contrariis contraria sed similia similibus curari contendit. Rara enim & constans est Medicationis Lex, Morbos omnes contrariis curari. Quod enim quidam morbi aliquando per sibi similia curentur, & febres ardentes per calidam radicem Rhabarbari, aut succum Scammonii, id contingit non propter similitudinem febris & Rhabarbari, sed per contrarias actiones, auferendo causam febris. Est itaque Rhabarbarū febris causæ contrarium, & curat causam morbi per se, morbum autem ipsum per accidens. Sic lassitudo curatur per exercitium, quia causa lassitudinis, quæ est humor per musculos diffusus, per exercitium discutitur.

4. *Quæ qualitates Morborum & Medicamentorum sunt ad invicem contraria?*

Contraria vel contrarietas in arte Medica, non tantum de qualitatibus, sed & quantitate & actionibus dicuntur.

Præcipuæ autem contrarietates morborum & remediorum in sequenti tabella comprehenduntur.

Tabella

Tabella contrariorum morbis Re-
mediorum.

Mor- bis & causis mor- bifi- cis	}	Frigidis	}	Calefacientia
		Calidis		Refrigerantia
		Humidis		Exiccantia
		Siccis		Humectantia
		Crassitiei		Extenuantia
		Tenuitatis		Incrassantia
		Duricitiei		Emollientia
		Molliciei		Indurantia
		Lenitatis		Exasperantia
		Coarctationis		Dilantia
		Occlusionis		Aperientia
		Plenitudinis		Evacuantia
		Vacuitatis		Replentia
		Humorū ex- agitationis		Sedantia
		Humorū de- fluxionis		Inhibentia
		Humorum lentoris		Incidentia
Humorum acrimonie	Lenientia			
Humorum putredinis	Alexipharma- ca.			

Con-
tra-
ria
reme-
dia
sunt

5. Quotuplex est morborum Curatio?

Medicorum celeberrimi quique *Gre-
gorius* seu curatricem Medicinam sum-
ptis differentis à materia Medica, qua in
curandis morbis utuntur, in tres partes
sive

sive in tres curandi species dividerunt, *χρηστικῶν* quæ manuali operatione foris remedia applicat, *δυσπικτικῶν* quæ vitus ratione morbo contraria medetur, & in *φάρμακτικῶν* quæ contraria morbo medicamenta & intus & foris adhibet.

6. *Quæ Medicatio est laudatissima?*

Ea curatio salutaris, & laudatissima est, quæ cito, tuto & iucunde perficitur. Oportet itaque medicum cito curare quantum fieri potest. Longa enim dilatio & molesta est & periculosa ægrotanti. Debet & tuto curare, aut saltem non noceat & periculosa excitet symptomata. Iucunde autem is curat, qui non excarnificat, sed blande, benigne, & mirrissime ægrotantem tractat. Id præstare est in signe Dei donum in medico.

7. *Quarum rerum noticia instructus esse debet Medicus ad curationem morborum accedens?*

Sex sunt Medico morbos feliciter curaturo scitu necessaria.

I. Noticia ponderum ac mensurarum medicinalium & characterum quibus ea in Medicorum libris depinguntur.

II. Noticia remediorum usitatorum, quibus cum ad concoquendos humores vitiosos, tum ad expurgandos utimur, & quæ cuius-

ius-

iussibet remedii sic *dosis* sive exhibendi
quantitas.

III. Noticia remediorum cum simpli-
cium tum compositorum, quæ principa-
lioribus corporis partibus tota sua sub-
stantia medentur.

IV. Viæ ac meatus corporis, per quos
ex partibus principalioribus, vitiosi hu-
mores commode per medicamenta eva-
cuandi sunt.

V. Noticia formæ remediorum compositorum
in qua medicamenta usurpari solent
in curatione morborum.

VI. Generalissima axiomata & regulæ
in omni curatione observandæ.

SECTIO II.

DE MEDICAMENTORVM
PONDERIBVS ET
MENSURIS.

I. *Quæ & quot sunt pondera ac mensura medi-
cinales, & quibus characteribus notulæ quæ
in Medicorum libris adnotantur?*

VETERIBUS Medicis longe plu-
res fuerunt ponderum ac mensu-
rarum species & notulæ quibus bre-
vitatis causa in suis scriptis utebantur.
Hoc autem seculum 14. tantum notulis &
literis